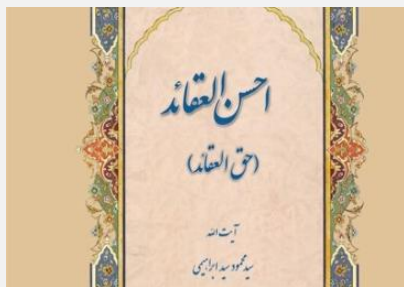

شرح و تبیین عقاید بنیادین اسلامی در «احسن العقائد»

کتاب «احسن العقائد» با عنوان فرعی «حق العقائد» اثر آیت‌الله سیدمحمود سیدابراهیمی در سال ۱۳۹۹ توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر شده است.

کتاب «احسن العقائد» با عنوان فرعی «حق العقائد» اثر آیت‌الله سیدمحمود سیدابراهیمی در سال ۱۳۹۹ توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر شده است.

به گزارش ایکن، کتاب «احسن العقائد» با عنوان فرعی «حق العقائد» اثر آیت‌الله سیدمحمود سیدابراهیمی با تصحیح و مقدمه سیدعلی سیدابراهیمی در سال ۱۳۹۹ توسط انتشارات دانشگاه تهران در ۲۹۴ صفحه منتشر شده است.

کتاب در هفت فصل سامان یافته است. عناوین هفت فصل بدین ترتیب است: «در اثبات واجب الوجود بالذات»، «در اثبات قادر مختار»، «در باب صفات سلویه و مرکب نبودن خدا»، «در بیان عدل و حسن و قبح»، «در نبوت است»، «در بیان امامت است»، «در بیان معاد جسمانی است».

در بخشی از مقدمه کتاب می‌خوانیم: «بر هر عاملی واجب است که بدانند برای که کار میکند و هر عابدی اولاً باید معبود خود را بشناسد و هر خواننده باید معلوم نماید که چه کس را می‌خواند. پس باید دانست که وجوب در لغت به دو معنی استعمال می‌شود: یکی به معنی ثبوت و لزوم است و به این معنی است وجوب نماز و روزه و نحو آن؛ و یکی به معنی سقوط است یعنی افتادن و فرود آمدن قوله تعالی «فاذا وجبت جنوبها» یعنی چون پهلوئی شتران بر زمین افتد از آن بخورید و اصطلاح فقها واجب چیزی را گویند که تارک آن مستحق ملامت و مذمت باشد».

نویسنده دلایل وجوب معرفت در اعتقادات را چنین برمی‌شمارد: «دلیل بر وجوب معرفت چند امر است: اول اتفاق مسلمین است بر وجوب شناختن این امور و اجماع ایشان حجت است اما در نزد امامی به جهت بودن معصوم در بین ایشان و در نزد غیر امامیه به جهت خبری است از حضرت رسول(ص) روایت شده که فرمود: «لاتجتمع امتی علی الخطاء» و دلیل بر وجوب معرفت غیر از اجماع دو امر: یکی دلیل عقلی و این بر دو وجه است: اول اینکه اختلاف در مذاهب سبب خوف است چون طوایف انسانی مختلفند در عقاید و شخص هعافل چون ملاحظه عقاید مختلفه ایشان را نماید نمی‌داند که اعتقاد کدام حق و مطابق با واقع است و دفع خوف نمی‌شود مگر به تحصیل معرفت از روی دلیل و برهان تا به آن سبب یقین حاصل شود و دفع خوف واتجب است به حکم عقل...»

دلیل مکلف شدن انسان

در بخش چهارم کتاب که به موضوع عدل و حسن و قبح پرداخته می‌شود، به این موضوع اشاره شده است که حکمت، مقتضی تکلیف است. نویسنده تصریح دارد: «بدان که حکمت مقتضی تکلیف است و عدم آن مخالفت است با حکمت. پس در حکمت واجب باشد تکلیف و این مذهب معتزله است و همین است قول حق و اشاعره مخالفت کرده اند با ایشان در این مقام زیرا که ایشان هیچ چیز را بر خدا واجب ندانند نه تکلیف و نه چیز دیگر را و دلیل ما این است که اگر خداوند تکلیف نمی‌فرمود بندگان را هر آنچه کار قبیحی کرده بود زیرا که در بندگان خلق فرموده شهوات و میل به قیاح و نفرت از حق و امتناع نمودن از کارهای نیک را...»

اثبات معاد جسمانی و بعثت مخلوقات

یکی از بخش‌های مهم کتاب فصل هفتم در اثبات معاد جسمانی است. نویسنده کتاب، بعثت مخلوقات را چنین توصیف می‌کند: «کسانی که واجب است به دنیا بازگشت آنها، بر دو قسمند یک قسم کسانی هستند که به دلیل عقلی و نقلی اثبات شده معاودت و بازگشت ایشان و این طایفه کسانی هستند که از برای ایشان حقی است در نزد خدای تعالی از ثواب بر اعمال یا عوض زحمات و صدمات تا آنکه آن حق برسد به ایشان یا اینکه بر ایشان حقی ثابت شده است از عقاب یا عوض تا از ایشان دادخواهی شود و جزای عمل خود را ببینند و آن حق از آنها گرفته شود و طایفه دوم کسانی هستند که در دنیا برایشان تکلیفی نبوده و خواه از نوع انسان باشند مانند اطفال و دیوانگانه یا از سایر حیوانات باشند مانند درندگان و چرندگان از حیوانات خاکی و آبی و هوایی و دلیل بر حشر اینها آیات قرآنی و اخبار صحیحه متواتره است مانند آیه شریفه «ما من دابه فی الارض و لا طایر به جناحیه الا امم امثالکم ما فرطنا فی الکتاب من شیئی ثم الی ربهم یحشرون» محصل مضمون آیه آنکه نیست حیوان جنبنده در زمین و نه مرغ پرنده به دو بال مگر آنکه تمام، طوایفند مانند شما فروگذار نمودیم چیزی را در کتاب آنگاه تمام ایشان محشور خواهند شد به سوی پروردگار خود و چون حشری که برای اجزای اعمال است فرع تکلیف است و تکلیف بر این طایفه نیست پس دلیل از عقل بر

و جوب حشر آنها نباشد ولی چون قرآن و اخبار صحیحه بر آن وارد شده البته محشور خواهند شد همین است مطلوب ما و واجب است اقرار نمودن به هر چه پیغمبر آن را آورده از جانب خدا و به آن خبر داده مانند عذاب قبر و صراط و میزان و حساب و سخن گفتن اعضا و جوارح انسان و پرواز نمودن نامه های اعمال مردم و رسیدن آنها به دست راست یا چپ هر کس و مانند اینها واجب است اقرار نمودن به تمام اینها زیرا که اینها اموری است ممکن و وقوع آنها محال است در نظر عقل و مخبر صادق نیز خبر ردا ده به وقوع آن پس حق خواهد بود و البته واقع خواهد شد پس واجب است تصدیق آنها نمودن».

یادآور می شود کتاب «احسن العقائد» اثر آیت الله سیدمحمود سیدابراهیمی با قیمت ۵۰ هزار تومان توسط انتشارات دانشگاه تهران منتشر شده است.